

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komitetu do spraw Pożytku Publicznego

18 lutego 2026 r. odbyło się posiedzenie Komitetu do spraw Pożytku Publicznego o następującym porządku obrad:

1. Rozpoczęcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Informacja nt. przyjęcia w trybie obiegowym uchwały w sprawie przyjęcia opinii do projektu Sprawozdania z wykonania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2022 i 2023.
4. Projekt nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – informacja.
5. Strategia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego – tryb prac nad projektem, kluczowe zagadnienia – wstępna dyskusja.
6. Sprawozdanie z prac zespołu roboczego ds. VAT od dotacji dla organizacji pozarządowych - dyskusja. Podjęcie uchwały.
7. Wniosek Pracodawców RP w sprawie wprowadzenia możliwości przekazania 1% kwoty podatku CIT na rzecz Organizacji Pożytku Publicznego – dyskusja.
8. Propozycja wydłużenia terminu na zatwierdzenie rozliczenia dotacji celowej na realizację zadań przez organizacje pozarządowe (art. 152 ust.2 ustawy o finansach publicznych) – dyskusja.
9. Plan pracy Komitetu na rok 2026 – prezentacja propozycji nadesłanych przez resorty.
10. Sprawy bieżące.
- informacja o akceptacji KE dla ustanowienia NIW KPK programu CERV
11. Zamknięcie posiedzenia.

W posiedzeniu wzięli udział:

1. Pani Adriana Porowska – Wiceprzewodnicząca Komitetu ds. Pożytku Publicznego;
2. Pani Małgorzata Baranowska – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
3. Pan Piotr Borys – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki;
4. Pan Marek Krawczyk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
5. Pan Marcin Łoboda – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Szef Krajowej Administracji Skarbowej;
6. Pan Tomasz Maciejewski – Podsekretarz Stanu W Ministerstwie Zdrowia;
7. Pan Adam Nowak – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
8. Pani Marzena Okła-Drewnowicz – Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;
9. Pani Magdalena Roguska – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji;

10. Pan Konrad Wojnarowski – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Energii;
11. Pan Stanisław Wziątek – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej;
12. Pan Michał Braun – Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

ponadto:

13. Pan Łukasz Jachimowicz – Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM; Sekretarz Komitetu do spraw Pożytku Publicznego;
14. Pani Anna Czaplińska – Zastępca Dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM;
15. Pan Kamil Bobek - Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
16. Pani Marlena Muszyńska – Dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;

oraz w charakterze obserwatorów, w związku z nieobecnością członków Komitetu:

17. Pani Natalia Bender – Dyrektor Departamentu Analiz Strategicznych w Ministerstwie Sprawiedliwości;
18. Pani Elżbieta Neroj – Dyrektor Departamentu Edukacji Włączającej w Ministerstwie Edukacji Narodowej;
19. Pan Hubert Różyk – Dyrektor Departamentu Edukacji i Komunikacji w Ministerstwie Klimatu i Środowiska;
20. Pan Michał Sułkowski – Dyrektor Departamentu Kontroli w Ministerstwie Infrastruktury;
21. Pani Barbara Szelewa-Kropiwnicka – Dyrektor Departamentu Analiz Strategicznych i Popularyzacji Nauki w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ad 1, 2

Posiedzenie Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego (dalej: KdsPP) otworzyła Pani Adriana Porowska, Wiceprzewodnicząca Komitetu. Sekretarz KdsPP, przedstawił porządek obrad pierwszego posiedzenia w 2026 roku. Wobec braku zgłoszonych uwag porządek został uznany za przyjęty.

Ad 3

Sekretarz KdsPP poinformował o przyjęciu w trybie obiegowym uchwały w sprawie opinii do projektu „Sprawozdania z wykonania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2022–2023”. Do projektu ww. uchwały KdsPP żaden z członków Komitetu nie zgłosił uwag. Pisemną akceptację przyjęcia uchwały wyrazili: Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Szef Krajowej Administracji Skarbowej Pan Marcin Łoboda, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej Pani Monika Sikora, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Pani Karolina Ziolo-

Pużuk, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji Pan Rafał Rosiński oraz Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Pani Marzena Okła-Drewnowicz. 12 lutego 2026 roku uchwała nr 1/2026 Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego w sprawie przyjęcia opinii do projektu „Sprawozdania z wykonania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2022 i 2023” wraz została podpisana.

16 lutego projekt sprawozdania z wykonania ustawy za lata 2022–2023 został przekazany do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów. Uwagi, które wpłynęły w toku uzgodnień międzyresortowych do projektu sprawozdania z wykonania ustawy za lata 2022–2023, zostały uwzględnione. Pozytywną opinię w sprawie projektu sprawozdania z wykonania ustawy za lata 2022–2023 wydała Rada Działalności Pożytku Publicznego.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nakłada na Radę Ministrów obowiązek przygotowania dwuletnich sprawozdań, a poprzedni rząd nie realizował tego zadania, wobec czego obecnie podejmowane są działania zmierzające do nadrobienia zaległości. Dyrektor Jachimowicz zapowiedział również, że w najbliższym czasie do resortów zostaną skierowane w ramach uzgodnień międzyresortowych projekty wcześniejszych sprawozdań z wykonania ustawy – za lata 2020–2021 oraz 2018–2019.

Ad 4

Pani Anna Czaplińska, zastępca dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego poinformowała, że projekt nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD240 z końcem grudnia ubiegłego roku. Aktualnie projekt podlega rozpatrzeniu przez Stały Komitet Rady Ministrów. Uwagi na tym etapie prac zgłosiło Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Rządowe Centrum Legislacji oraz Koordynator OSR. Wystąpiły rozbieżności w stanowiskach Przewodniczącego KdsPP i Ministra Finansów i Gospodarki. Na posiedzeniu Stałego Komitetu Rady Ministrów 5 lutego br. Przewodniczący SKRM zdecydował o odroczeniu rozpatrywania projektu do czasu wypracowania nowych zapisów przez zespół roboczy. Ustalono, że idea zmian nie budzi zastrzeżeń, lecz wymagają one doprecyzowania. W wyniku spotkania z 16 lutego br. określono kierunek i zakres niezbędnych korekt, a Departament Społeczeństwa Obywatelskiego prowadzi obecnie prace nad nowym brzmieniem przepisów, które po przygotowaniu zostaną skonsultowane w trybie roboczym z Rządowym Centrum Legislacji oraz przekazane do wiadomości Ministrowi Finansów i Gospodarki.

Następnie dyrektor Anna Czaplińska przedstawiła informacje dotyczące projektu drugiej nowelizacji ustawy. 15 stycznia br. projekt skierowano do Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu z wnioskiem o wprowadzenie go do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów. Uwagi do wniosku zgłosiły Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwo Finansów, a także Koordynator OSR. Uwaga zasadnicza została zgłoszona przez Ministerstwo Finansów. Przewodniczący Komitetu przygotował odpowiedź na zgłoszone uwagi i oczekuje

na stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki. Równolegle prowadzone są prace nad korektą oceny skutków regulacji w celu uwzględnienia uwag Koordynatora OSR.

Wiceprzewodnicząca KdsPP podziękowała uczestnikom za zaangażowanie podczas prac nad projektami nowelizacji ustawy, wskazując, że pierwszy z nich ma charakter techniczny i nie generuje skutków finansowych dla budżetu państwa, natomiast drugi jest znacznie bardziej złożony. Podkreśliła potrzebę dalszej współpracy i zgłaszania zasadniczych uwag co do istoty projektu na wczesnych etapach prac legislacyjnych.

Ad 5

W projekcie „Strategii Rozwoju Polski do 2035 roku” - również na skutek uwag ze strony społecznej - zapisano, że opracowana zostanie kompleksowa strategia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Zgodnie z zapisami projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. kierunki działań będą dotyczyć m.in. wzmocnienia stabilności finansowej trzeciego sektora, wspierania aktywności obywatelskiej w społecznościach lokalnych, podnoszenia standardów zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym, wzmacniania dialogu obywatelskiego i komunikacji między sektorem społecznym a administracją publiczną, rozwoju wolontariatu, wspierania promocji aktywności społecznej oraz budowania zaufania społecznego poprzez wzmacnianie demokracji partycypacyjnej i deliberatywnej. Dyrektor Jachimowicz zaznaczył, że wszystkie te cele są zgodne z priorytetami rządu, który kładzie nacisk na budowę społeczeństwa odpornego na kryzysy oraz na wzmacnianie roli organizacji pozarządowych we współpracy z administracją publiczną, szczególnie w kontekście bezpieczeństwa państwa.

Podkreślił, że prace nad projektem znajdują się na bardzo wczesnym etapie. Poinformował, że pierwszym etapem, zgodnie z wymogami ustawowymi, jest przygotowanie diagnozy. Poprosił o szerokie zaangażowanie w proces zbierania danych i przygotowania szczegółowych analiz w każdym z resortów.

Dyrektor Jachimowicz wskazał, że kluczowe jest, aby strategia powstała także przy szerokim udziale strony społecznej, organizacji pozarządowych oraz pozostałych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.

Następnie głos zabrała Pani Minister Adriana Porowska, wskazując na potrzebę pokazania współpracy resortów z organizacjami pozarządowymi oraz podkreślając znaczenie odporności społecznej.

Dyrektor Jachimowicz poinformował, że strategia obejmie także ewaluację programów rządowych realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności, a prace w tym zakresie są już prowadzone.

Pan Piotr Borys, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki, wskazał, że trwają prace nad strategią rządową obejmującą całą kulturę fizyczną i sport, w której pojawiają się wyzwania zbieżne z tymi, jakie dotyczą strategii rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Zauważył, że sektor sportowy tworzą dziesiątki tysięcy organizacji pozarządowych, a wiele problemów, takich jak roczne wydatkowanie, uzależnienie konkursów od przyjęcia budżetu

czy ciągły charakter zadań, powtarza się w obu obszarach. Podkreślił, że diagnozy przeprowadzone w resorcie sportu mogłyby zostać wykorzystane także w pracach nad omawianą strategią. Zwrócił uwagę na potrzebę połączenia wspólnych obszarów problemowych oraz zaproponował pogłębione konsultacje i uwzględnienie elementów już wypracowanych w innych strategiach.

Pan Marcin Łoboda, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, podkreślił znaczenie ujęcia w strategii perspektywy związanej z audytem środków publicznych. Zwrócił uwagę, że kontrole prowadzone od 2024 roku wykazały liczne nieprawidłowości w latach 2022–2023 w organizacjach pozarządowych oraz klubach sportowych, a dla wielu podmiotów ewentualne decyzje o zwrotach mogą oznaczać zakończenie działalności. Wskazał, że to dysponenci środków, czyli ministerstwa, podejmują decyzje o odstąpieniu lub podtrzymaniu obowiązku zwrotu. Podkreślił potrzebę wypracowania rozwiązań zapobiegających powtórzeniu się takich sytuacji oraz konieczność wprowadzenia ogólnych ram, które zabezpieczą budżet państwa i środki publiczne. Zaznaczył, że część ministerstw podjęła już działania, zmieniając regulacje wewnętrzne, aby wzmocnić bezpieczeństwo prawne osób podejmujących decyzje konkursowe. Zwrócił uwagę, że właściwe mechanizmy zarządcze pozwolą ograniczyć ryzyko nieprawidłowości zarówno po stronie administracji, jak i organizacji pozarządowych.

Pan Adam Nowak, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwrócił uwagę, że w pracach nad strategią należy brać pod uwagę niemierzalne korzyści wynikające z działalności organizacji pozarządowych. Podkreślił konieczność rozróżniania błędów małych organizacji, szczególnie z obszarów wiejskich, od działań celowych i świadomych, w których status NGO wykorzystywano do wyprowadzania pieniędzy publicznych. Wskazał, że niektóre organizacje, zwłaszcza te słabsze kadrowo, popełniają błędy nieumyślnie. Podkreślił konieczność wspierania organizacji w procesie legalizacji ich działalności, budowania ich kompetencji oraz umożliwienia im korzystania ze środków publicznych w sposób zgodny z prawem i przejrzysty.

Pan Stanisław Wziątek, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, zaznaczył, że kwestia prawidłowego przyznawania dotacji dotyczy wszystkich resortów, ponieważ to one organizują konkursy i podejmują decyzje o przyznaniu środków. Wskazał, że eliminowanie patologii musi iść w parze z działaniami wzmacniającymi zdolność organizacji do poprawnego aplikowania o środki i realizacji zadań. Opisał praktykę Ministerstwa Obrony Narodowej, które organizuje cykle szkoleń dla organizacji zainteresowanych udziałem w konkursach, obejmujące zarówno zasady formalne, jak i praktyczne wskazówki dotyczące przygotowania wniosków i realizacji projektów. Wskazał na potrzebę podnoszenia kompetencji organizacji oraz zwiększania ich świadomości w zakresie krytycznych elementów procesu konkursowego.

Pan Minister Marcin Łoboda dodał, że w ocenie Krajowej Administracji Skarbowej wiele nieprawidłowości miało charakter drobny, a cel realizowanych zadań często i tak był osiągany, jednak to dysponenci środków oceniają stopień szkodliwości i podejmują decyzje dotyczące zwrotów. Podkreślił konieczność rozróżniania poważnych naruszeń od błędów nieistotnych. Zauważył, że część ministerstw, jak MSZ, już wdrożyła zmiany w zarządzeniach wewnętrznych,

aby zapobiegać nieprawidłowościom. Wskazał, że odpowiednie regulacje są kluczowe dla bezpieczeństwa prawnego osób podpisujących decyzje o rozstrzygnięciach konkursów. Zwrócił uwagę, że właściwe bezpieczniki prawne są potrzebne również po to, aby ministerstwa oraz przedstawiciele administracji nie byli narażeni na odpowiedzialność w przyszłych kontrolach czy postępowaniach.

Pan Michał Braun, Dyrektor NIW-CRSO, zapowiedział, że w ramach Międzynarodowego Roku Wolontariatu prowadzone będą prace nad propozycjami dotyczącymi strategii. Drugim elementem, który należy uwzględnić w pracach jest stabilność finansowa organizacji pozarządowych. Wskazał, że NGO nie mogą być uzależnione wyłącznie od grantów rządowych ani od środków zagranicznych, ponieważ każda zmiana polityczna może naruszyć ich stabilność. Poinformował, że prowadzone są prace nad strategią rozwoju filantropii. Podkreślił znaczenie tego, aby granty obejmowały także komponent rozwoju instytucjonalnego i umożliwiały organizacjom wzmacnianie swoich struktur, a nie tylko wykonywanie konkretnych zadań. Zauważył, że prawdziwa niezależność organizacji budowana jest również poprzez wsparcie obywateli i ich zrozumienie roli NGO.

Pani Minister Adriana Porowska podziękowała za dyskusję i wskazała, że wszystkie głosy są istotne dla dalszych prac nad strategią. Podkreśliła, że współpraca z resortami, które mają doświadczenia w pracy z organizacjami pozarządowymi, jest kluczowa. Zwróciła uwagę na konieczność wprowadzania wewnętrznych zabezpieczeń prawnych w ministerstwach i odpowiedniego regulowania procedur konkursowych. Jednocześnie podkreśliła, że nagłaśnianie patologii z poprzednich lat doprowadziło do utrwalenia się w społeczeństwie negatywnego obrazu organizacji pozarządowych, choć większość z nich od lat wspiera państwo i samorządy. Wskazała przykłady organizacji prowadzących usługi społeczne ze środków własnych oraz sytuacje kryzysowe, w których NGO odegrały kluczową rolę. Podkreśliła, że piętnując działania nieuczciwe, nie można jednocześnie podważać zaufania do całego sektora, ponieważ w wielu regionach to organizacje wykonują większość pracy na rzecz osób potrzebujących. Zaznaczyła, że strategia powinna być wspólnie wypracowanym dokumentem, który będzie można skutecznie wdrożyć.

Ad 6

Dyrektor Łukasz Jachimowicz przedstawił najważniejsze informacje dotyczące realizacji zadań przez zespół roboczy ds. VAT od dotacji dla organizacji pozarządowych. W skład zespołu roboczego KdsPP weszli przedstawiciele resortów, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji, takich jak Unia Metropolii Polskich, Związek Powiatów Polskich, Związek Województw RP, Narodowy Instytut Wolności oraz przedstawiciele Rady Działalności Pożytku Publicznego. Jego główne zadania obejmowały analizę skutków przepisów dotyczących podatku VAT od dotacji oraz wypracowanie rozwiązań mających zapobiegać negatywnym konsekwencjom dla organizacji pozarządowych.

Dyrektor Jachimowicz omówił zawarte w sprawozdaniu z prac zespołu rekomendacje dotyczące monitorowania stosowania przepisów przez organy podatkowe i sądy administracyjne, możliwości korzystania przez organizacje z ulg w spłacie zobowiązań

podatkowych, ewentualnego opracowania mechanizmu refundacji zapłaconego VAT, prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych dla organizacji oraz występowania o interpretacje indywidualne w przypadku wątpliwości co do wykładni przepisów.

Z uwagi na brak kworum projekt uchwały w sprawie konkluzji zawartych w „Sprawozdaniu z prac zespołu roboczego ds. VAT od dotacji dla organizacji pozarządowych” zostanie rozesłany w trybie obiegowym, a po przyjęciu uchwała zostanie przekazana do Ministerstwa Finansów i Gospodarki wraz z rekomendacją uwzględnienia w pracach prowadzonych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych konkluzji w niej zawartych.

Ad 7

Dyrektor Jachimowicz przedstawił wniosek Pracodawców RP w sprawie wprowadzenia możliwości przekazania 1% kwoty podatku CIT na rzecz Organizacji Pożytku Publicznego. Przed posiedzeniem zwrócono się do resortów o przekazanie w sprawie pisemnych stanowisk. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki oceniły propozycję pozytywnie, wskazując, że może ona stanowić dodatkowy instrument wzmacniający społeczeństwo obywatelskie oraz stabilność finansowania organizacji pożytku publicznego. Większość przekazanych stanowisk podkreślała konieczność przeprowadzenia szczegółowych analiz dotyczących skutków dla budżetu państwa i systemu finansów publicznych. Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Zdrowia oraz Narodowy Instytut Wolności wskazały na istotne ryzyka fiskalne i systemowe, w tym możliwość nadużyć, koncentrację środków w wąskiej grupie podmiotów oraz ryzyko zastępowania darowizn odpisem podatkowym bez realnego wzrostu wsparcia sektora. W stanowiskach podkreślono także kluczową rolę Ministra Finansów i Gospodarki w ocenie skutków podatkowych. Dyrektor Jachimowicz dodał, że wniosek był przedmiotem wcześniejszych rozmów w zespole deregulacyjnym, podczas których Ministerstwo Finansów wyraziło negatywne stanowisko.

Pan Minister Łoboda poinformował, że Ministerstwo Finansów nie wyrazi zgody na wprowadzenie mechanizmu 1% w podatku CIT. Przedstawił szczegółowe dane dotyczące istniejącego systemu odliczeń darowizn, przypominając, że w podatku PIT stawka odliczeń wynosi obecnie 6%, podczas gdy w CIT wynosi ona 10% od dochodu. Podał konkretne przykłady darowizn przekazywanych organizacjom pożytku publicznego i wskazał, że wiele z nich otrzymuje znaczne kwoty od osób prawnych. Zwrócił uwagę, że wprowadzenie nowego rozwiązania mogłoby prowadzić do ograniczenia obecnych mechanizmów i wymagałoby poważnych korekt w systemie podatkowym. Podkreślił, że mechanizm CIT różni się od PIT, ponieważ duże przedsiębiorstwa przekazują wysokie kwoty zwykle jednej organizacji, co mogłoby prowadzić do koncentracji środków. Zaznaczył, że wprowadzenie mechanizmu miałoby wpływ na dochody jednostek samorządu terytorialnego, które musiałyby otrzymać rekompensaty, a obecna sytuacja fiskalna, obejmująca procedurę nadmiernego deficytu, znacząco ogranicza możliwości zmian. Wskazał również na liczne ryzyka nadużyć, podając przykłady obserwowane w systemie PIT, a także na wysokie koszty administracyjne, jakie

wiązałyby się z obsługą nowego rozwiązania, zarówno w zakresie systemów informatycznych, jak i procesu rozliczeń.

Pan Dyrektor Braun zaznaczył, że dostrzega wiele zagrożeń w proponowanym mechanizmie przekazywania 1% CIT. Podkreślił, że w niektórych przypadkach korzyści finansowe mogłyby odnosić przede wszystkim firmy, które dokonywałyby odpisu, przy jednoczesnym zmniejszeniu wpływów do budżetu państwa. Wskazał, że wprowadzenie mechanizmu wymagałoby rozbudowanego systemu zabezpieczeń, obejmującego m.in. zakaz przekazywania środków do podmiotów powiązanych z pracownikami firmy lub jej organami. Odniósł się do problemów obecnego systemu 1,5% PIT, zwłaszcza do rosnącej liczby subkont, na które kierowana jest większość środków, co powoduje, że środki te nie wspierają działalności organizacji, lecz cele indywidualne. Zwrócił uwagę, że tylko niewielka liczba organizacji otrzymuje znaczące kwoty z odpisów, a duża część środków trafia poza obszar pożytku publicznego. Zaznaczył także, że sektor apeluje o szereg innych rozwiązań, takich jak zwolnienie organizacji z CIT, i te zmiany również powinny być rozważone.

Pani Marzena Okła-Drewnowicz, Sekretarz Stanu w KPRM, zwróciła uwagę, że taki postulat wymaga szczegółowej analizy, szczególnie pod względem finansowym. Realizacja postulatu zmniejszyłaby środki budżetu państwa, z którego finansowane są organizacje pozarządowe w ramach konkursów. I tu organizacje pozarządowe artykułują potrzebę zwiększenia tych środków. Przypomniała, że w 2022 roku mechanizm odpisu z PIT został podniesiony z 1% do 1,5% w reakcji na obawy sektora pozarządowego związane z reformą podatkową. Zwróciła również uwagę, że brak jest pełnej analizy dotyczącej wpływu nowego rozwiązania na jednostki samorządu terytorialnego. Podkreśliła, że system finansowania organizacji pozarządowych jest rozproszony i wymaga przeglądu, aby ocenić, czy dotychczasowe formy wsparcia spełniają swoje cele. Zwróciła również uwagę na konieczność rozróżnienia środków przekazywanych na cele indywidualne od tych, które powinny wspierać cele publiczne.

Pani Natalia Bender z Ministerstwa Sprawiedliwości przekazała, że resort widzi w proponowanym rozwiązaniu potencjał w zakresie stabilizacji finansowania organizacji pozarządowych, zwłaszcza zajmujących się prawami człowieka i pomocą prawną. Jednocześnie podkreśliła konieczność zwrócenia uwagi na kwestie systemowe, w tym na przejrzystość mechanizmu i potencjalne ryzyka wizerunkowe. Przytoczyła przykład Słowacji, która wprowadziła podobny mechanizm w 2004 roku, jako możliwy punkt odniesienia.

Pan Minister Nowak ocenił, że warto kontynuować prace nad propozycją, zaznaczając jednocześnie, że spółki Skarbu Państwa powinny zostać wyłączone z możliwości korzystania z mechanizmu. Wskazał, że rozwiązanie mogłoby zwiększyć wpływ podatników na kierowanie środków, jednak należy uwzględnić istniejące mechanizmy redystrybucji oraz możliwe konsekwencje dla obecnych form wsparcia. Zwrócił uwagę na potrzebę ostrożności, aby nie doprowadzić do nadmiernego skomplikowania systemu, co mogłoby obniżyć motywację podatników do korzystania z odpisu. Jednocześnie podkreślił konieczność likwidowania naruszeń, jakie występują w obecnym systemie.

Pani Minister Porowska podziękowała uczestnikom za merytoryczną dyskusję i podkreśliła potrzebę wypracowania wspólnego stanowiska oraz powołania zespołu roboczego, który przygotuje odpowiedź na wniosek Pracodawców RP. Wskazała również na znaczenie rozpoczęcia rozmów dotyczących mechanizmu 1,5% PIT i zasugerowała możliwość organizacji wysłuchania obywatelskiego, w ramach którego organizacje pozarządowe mogłyby przedstawić swoje oczekiwania i potrzeby. Podkreśliła, że zmiany powinny być przygotowywane wspólnie z partnerami społecznymi.

Ad 8

Sekretarz KdsPP otworzył dyskusję dotyczącą propozycji wydłużenia terminu na zatwierdzenie rozliczenia dotacji celowej na realizację zadań przez organizacje pozarządowe (art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych). Na wstępie przypomniał, że obecnie przewidziane jest trzydzieści dni od dnia przedstawienia rozliczenia, a w przypadku dotacji na realizację zadań za granicą sześćdziesiąt dni. Zapowiedział wystąpienia dyrektora Michała Brauna i dyrektora Kamila Bobka oraz wyjaśnił, że celem jest wymiana doświadczeń związanych z praktyką rozliczania dotacji i weryfikacji sprawozdań.

Pan Dyrektor Braun podkreślił, że trzydziestodniowy termin może być adekwatny w realiach mniejszych jednostek – na przykład średnich miast czy samorządów – lecz przy skali rządowej, gdy do analiz jest po kilkaset lub kilka tysięcy sprawozdań, jest to termin nierealny do dochowania. Wskazał, że w niektórych ministerstwach wykształciła się praktyka liczenia trzydziestu dni jako czasu na pierwszą odpowiedź do organizacji – między innymi wezwanie do uzupełnień – jednak wyniki części kontroli prowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli taką praktykę zakwestionowały, interpretując przepis jako wymagający zatwierdzenia całości sprawozdania w ustawowym terminie bez względu na ewentualną korespondencję uzupełniającą. Zwrócił uwagę, że w styczniu i lutym kumuluje się największa liczba sprawozdań z projektów rocznych i wieloletnich, co powoduje, że pracownicy w krótkim czasie nie są w stanie przeprowadzić wnikliwej, merytorycznej analizy. Zaznaczył, że doraźne zwiększanie zatrudnienia tylko po to, aby sprostać sezonowemu spiętrzeniu, byłoby nieuzasadnione. Zaproponował wydłużenie terminu z trzydziestu do sześćdziesięciu dni oraz doprecyzowanie, że jeśli instytucja wzywa organizację do doprecyzowań czy dodatkowych informacji, bieg terminu rozpoczyna się od nowa po otrzymaniu kompletnego materiału. W jego ocenie pozwoli to na rzetelne i proporcjonalne do skali zadań rozliczanie dotacji.

Pan Kamil Bobek, Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej PFRON) rozpoczął od wskazania, że PFRON prowadzi duże zadania związane z otwartymi konkursami dla organizacji pozarządowych i w pełni podziela wnioski przedstawione przez przedmówcę. Wyjaśnił, że w PFRON przyjęto w umowach rozwiązania stanowiące, iż termin rozpatrzenia sprawozdania liczony jest od momentu, w którym sprawozdanie staje się kompletne. Kontrola NIK zinterpretowała jednak przepis odmiennie – jako trzydzieści dni liczonych od dnia złożenia sprawozdania, niezależnie od jego kompletności – co skutkowało stwierdzeniem nieprawidłowości oraz koniecznością dostosowania wzorów umów do literalnego brzmienia

przepisów ustawy o finansach publicznych. Zwrócił uwagę, że w takich okolicznościach osoby kierujące instytucjami narażone są na wnioski o naruszenie dyscypliny finansów publicznych za niedochowanie terminów, mimo że opóźnienia wynikają z wymogu wyczerpującej weryfikacji. Podkreślił, że postulowane wydłużenie terminu do sześćdziesięciu dni wraz z jednoznacznym wskazaniem, że termin biegnie od chwili stwierdzenia kompletności, nie jest rozwiązaniem służącym wyłącznie administracji. Zwrócił uwagę, że krótkie terminy i presja czasu powodują częste wzywanie organizacji do zwrotu środków w sytuacjach, w których przy dłuższym horyzoncie i doprecyzowanych zasadach możliwe byłoby spokojne uzupełnienie braków i wyjaśnienie wątpliwości, co leży w interesie zarówno instytucji, jak i beneficjentów. Dodał, że choć PFRON dysponuje systemem elektronicznej obsługi sprawozdań, to sam postęp techniczny nie zastępuje konieczności dogłębnego sprawdzenia faktycznych rezultatów, zwłaszcza gdy instytucja – z uwagi na rodzaj powierzonych zadań – stawia wymogi wykraczające poza minimalny, ustawowy wzór sprawozdania. Na zakończenie zadeklarował gotowość do współpracy nad propozycją rozwiązań ustawowych, które urealnią proces rozliczeń i ograniczą ryzyko decyzji podejmowanych pod presją niemożliwych do dotrzymania terminów.

Pani Minister Okła-Drewnowicz stwierdziła, że trzydziestodniowy termin nie pozwala na prawidłową i rzetelną weryfikację. Powołując się na doświadczenia z konkursami – w tym „Aktywni+” – oraz na wnioski z kontroli NIK, zaznaczyła, że obecnie oczekuje się bardzo szczegółowej analizy dokumentów i rezultatów. Wskazała, że w jednej z ostatnich tur rozliczeń przy ponad dwustu pięćdziesięciu sprawozdaniach wysłano ponad dwieście pism z wezwaniami do uzupełnienia dokumentacji, a w przypadku kilku organizacji przygotowywane są zawiadomienia do prokuratury. Podkreśliła, że terminowe i rzetelne zakończenie weryfikacji komplikuje także równoległa obsługa bieżących konkursów i wdrażanie programów.

Pani Dyrektor Muszyńska wyjaśniła, że poziom szczegółowości wymagany po ostatnich kontrolach jest bardzo wysoki i dotyczy zarówno części finansowej, jak i rzeczowej. Jako ilustrację podała sytuację, w której weryfikowano zakup pojedynczego kubka – pomimo załączenia faktury – co pokazuje, że oczekuje się sprawdzania zgodności nie tylko w wymiarze formalnym, lecz także w zakresie materialnym rezultatów. Podała również przykład organizacji, która przekazała listy blisko 600 uczestników, co wymagało wielogodzinnej, ręcznej weryfikacji każdego wpisu pod kątem spełnienia wymogów. Zaznaczyła, że aby uniknąć wielotygodniowej korespondencji dotyczącej różnic między pozycjami budżetowymi, w generatorze wniosków i sprawozdań wprowadzono rozwiązania, które blokują najczęstsze błędy już na etapie wypełniania. Podkreśliła jednak, że nawet przy tych usprawnieniach główną barierą pozostaje liczba i szczegółowość dokumentów potwierdzających rezultaty. Dodała, że około połowa sprawozdań nadal jest dostarczana w formie papierowej, co pociąga za sobą czas potrzebny na obsługę korespondencji, weryfikację podpisów i kompletowanie akt, a w konsekwencji utrudnia dochowanie krótkich terminów.

Pani Małgorzata Baranowska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zwróciła uwagę, że przepis o trzydziestodniowym terminie powstał w czasie, gdy skala konkursów i liczba umów była znacząco mniejsza. Obecnie obciążenie pracą zwiększyło się, a pracownicy departamentów sprawozdających działają w trybie wydłużonych godzin, łącząc obowiązki rozliczeniowe z równoległe toczącymi się pracami programowymi i legislacyjnymi. W imieniu resortu zadeklarowała poparcie dla wydłużenia terminu z uwagi na realia pracy i zakres wymaganej weryfikacji.

Pan Minister Łoboda wskazał na ograniczenia systemowe wynikające z kalendarza konstytucyjnego i ustawowego – w szczególności na obowiązek przedstawienia Sejmowi sprawozdania z wykonania budżetu do 31 maja oraz na czynności przygotowawcze, które muszą odbyć się z odpowiednim wyprzedzeniem w Ministerstwie Finansów i w Radzie Ministrów, przy równoczesnym udziale NIK w procesie weryfikacyjnym. Zwrócił uwagę, że ewentualne wydłużenie terminu rozliczania dotacji do czterdziestu pięciu lub sześćdziesięciu dni wymagałoby skrócenia czasu przewidzianego dla innych uczestników procesu albo zmiany dotychczasowego układu czynności. Podkreślił również, że część weryfikacji powinna być realizowana na etapie ex ante, w trakcie wydatkowania środków i realizacji projektów, co pozwoliłoby ograniczyć skalę prac pozostających na koniec okresu sprawozdawczego.

Pani Minister Okła-Drewnowicz odniosła się do praktyki funkcjonującej w wielu resortach, zauważając, że sprawozdania niejednokrotnie są zatwierdzane po terminie, co skutkuje naruszeniami dyscypliny finansów publicznych. Zasugerowała zbadanie faktycznej sytuacji w poszczególnych ministerstwach oraz rozważenie dołożenia dodatkowego czasu, choćby w wymiarze dwóch tygodni, ponieważ końcowa weryfikacja i tak wymaga zsumowania całości danych dostarczonych przez organizacje w sprawozdaniu końcowym.

Pani Dyrektor Muszyńska doprecyzowała, że problemem nie jest samo sprawdzenie formularza sprawozdania – tej części, która dotyczy poprawności formalnej – gdyż z tym departament radzi sobie w terminie. Wskazała, że trudność polega na skali dokumentów potwierdzających rezultaty i na obowiązku ich rzetelnego sprawdzenia. Podkreśliła, że to właśnie wymogi wynikające z kontroli i wytycznych powodują, że zatwierdzenie w całości – z oceną materiału dowodowego – przekracza trzydziestodniowy okres.

Pani Minister Porowska zaapelowała o urealnienie terminów, podkreślając, że nawet pięć czy siedem dodatkowych dni ma znaczenie dla organizacji, które kompletują materiały i dosyłają uzupełnienia. Wskazała, że kalendarz budżetowy bywa niekorzystny dla niektórych typów działań – przykładowo projekty na rzecz osób doświadczających bezdomności kończą się w grudniu, podczas gdy największe potrzeby przypadają na styczeń. Poinformowała, że organizatorzy starają się maksymalnie wydłużać beneficjentom czas na zamknięcie działań w końcówce roku, ale postulowała rozważenie rozwiązań systemowych. Zwróciła uwagę na potrzebę cyfryzacji sprawozdań i automatyzacji przetwarzania danych, przy wsparciu Ministerstwa Cyfryzacji, tak aby możliwe było szybkie zebranie podstawowych informacji, a instytucje mogły skoncentrować się na weryfikacji dokumentów dowodowych. Wspomniała o oczekiwaniu na podręcznik opisujący standardy opisu faktur i dokumentów dostarczanych

przez organizacje, który mógłby uspołnić praktyki i przenieść część ciężaru przygotowania danych na beneficjentów. Zaproponowała utworzenie zespołu lub przynajmniej zainicjowanie wymiany doświadczeń między jednostkami, aby skoordynować prace nad usprawnieniami.

Pan Dyrektor Braun uzupełnił, że źródłem trudności jest nie tylko kwestia systemów teleinformatycznych, lecz także sam wzór sprawozdania określony w rozporządzeniu, który determinuje zakres wymaganych informacji i sposób ich prezentacji. Zwrócił uwagę, że instytucje muszą później weryfikować, czy opisane w sprawozdaniu wydatki faktycznie miały miejsce, co przy rozliczeniach końcowych projektów przyznanych w poprzednich latach bywa szczególnie wymagające. W toku wymiany zdań z Ministrem Łobodą wskazał, że sprawozdawczość budżetowa jednostki nie polega na oczekiwaniu na rozstrzygnięcie każdej pojedynczej sprawy z dotacji, lecz na ujęciu całości wydatków w rocznym sprawozdaniu finansowym, podczas gdy poszczególne rozliczenia mogą kończyć się w różnym czasie.

Pan Minister Łoboda odpowiedział, że z punktu widzenia zasad rachunkowości i praktyki w częściach budżetowych nie do zaakceptowania są sprawozdania bez wglądu na zatwierdzone rozliczenia dotacyjne, ponieważ środki na dotacje są elementem budżetu i podlegają łącznej weryfikacji w ramach sprawozdania kierowanego do Ministerstwa Finansów, a następnie do NIK i Rady Ministrów. Podkreślił, że zachowanie ciągłości i terminowości na poziomie całego państwa wymaga koordynacji kalendarza prac.

Pan Dyrektor Braun wskazał, że sprawozdania budżetowe instytucji oparte są na wydatkach ujętych w danym roku i nie wymagają czekania na ostateczne rozstrzygnięcia każdej pojedynczej dotacji co do zwrotów czy drobnych korekt przypadających już po nowym roku, ponieważ w przeciwnym razie proces zamknięcia roku uległby znacznemu wydłużeniu. Zaproponował kontynuowanie rozmów o praktycznych aspektach, aby wyjaśnić rozbieżności w podejściach.

Pani Dyrektor Muszyńska dodała, że istotną barierą terminowości jest wciąż wysoki odsetek sprawozdań składanych w formie papierowej, co wymaga prowadzenia korespondencji tradycyjnej, kompletowania podpisów i odrębnego obiegu dokumentów. Zauważyła, że mimo zachęcania organizacji do korzystania z form elektronicznych, umiejętności i możliwości po stronie niektórych podmiotów są zróżnicowane, co przekłada się na czas potrzebny do zamknięcia sprawy.

Pan Dyrektor Bobek doprecyzował, że choć system informatyczny w PFRON umożliwia pełną elektroniczną obsługę sprawozdań, to minimalny wzór sprawozdania wynikający z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest prosty i sprowadza się do krótkiego opisu postępu rzeczowego oraz jednej tabeli budżetowej. Zauważył, że rzeczywiste potrzeby weryfikacyjne administracji publicznej zwykle wykraczają poza ten minimalny standard – przede wszystkim w zakresie oceny, czy faktycznie zrealizowano zadania i osiągnięto rezultaty – co wymaga dokumentów dodatkowych i pogłębionej analizy. W jego ocenie to właśnie ten poziom pogłębienia weryfikacji, a nie sama forma sprawozdawcza, powoduje, że trzydziestodniowy termin nie pozwala na rzetelne zakończenie spraw.

Pani Minister Porowska zaapelowała o dalsze prace nad rozwiązaniami służącymi automatyzacji i urealnieniu terminów, podkreślając, że nawet niewielkie wydłużenie czasu mogłoby istotnie poprawić warunki rozliczeń dla organizacji pozarządowych oraz dla instytucji odpowiedzialnych za weryfikację.

Ad 9

W dalszej części posiedzenia Sekretarz KdsPP poinformował, że Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych przekazały tematy do planu pracy Komitetu. Zapowiedział, że projekt planu pracy zostanie rozesłany członkom Komitetu w najbliższych dniach.

Ad 10

W sprawach bieżących, dyrektor Jachimowicz poprosił dyrektora Brauna o przedstawienie krótkiej informacji na temat akceptacji przez Komisję Europejską ustanowienia krajowego punktu kontaktowego dla programu CERV w Narodowym Instytucie Wolności.

Dyrektor NIW-CRSO przekazał, że program CERV jest głównym unijnym programem wspierającym działania w obszarze równości, demokracji i praworządności. Polska należy do najmniejszych beneficjentów programu, między innymi z powodu braku punktu informacyjnego w poprzednich latach. Narodowy Instytut Wolności w ciągu najbliższych dwóch lat jako punkt kontaktowy będzie wspierał polskie organizacje pozarządowe oraz samorządy w aplikowaniu o środki bezpośrednio z Komisji Europejskiej oraz prowadził działania dotyczące promocji unijnych wartości. W tym kontekście dyrektor wspomniał o rozmowach prowadzonych z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczących współpracy przy działaniach z zakresu edukacji konstytucyjnej i praworządności.

Ad 11

Wobec braku innych głosów, uznając agendę za wyczerpaną, Sekretarz KdsPP podziękował uczestnikom za udział w posiedzeniu i zakończył posiedzenie.

Łukasz Jachimowicz

z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu

Sekretarz Komitetu

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Adriana Porowska

*Wiceprzewodnicząca Komitetu do spraw
Pożytku Publicznego*

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/